

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של איש אלקים הרבי הקדוש מרן ה"דבר חיים" מנדבורנה רבי חיים מרדכי זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש רבי איתמר מנדבורנה זצוק"ל נסתלק ט"ו טבת (תשל"ח)

אחד מחסידי נדבורנה הגיע לגור בארץ ישראל והשתקע בעיר חיפה, שם השיג משרה מכובדת להיות פקיד בכיר באחד הבנקים בעיר. לפני חג השבועות ניגש למנהל הבנק וביקש ממנו חופשה לשלושה ימים, החל מערב חג השבועות בבוקר, ועד למחרת אסרו חג. לתמימה המנהל מדוע הוא זקוק לשלושה ימי חופש, הרי החג הוא רק יום אחד. השיב החסיד, שהוא נוסע לעשות את החג במחיצת רבינו הקדוש בבני ברק, ואינו נפרד משם רק ביום אסרו חג בצהריים.

אתן לך את החופש המבוקש - השיב לו המנהל שהיה אדם דתי, אולם בתנאי שתספר לרבך שאני הוא אשר אישרתי לך את החופש הזה, ובקשתי ממנו היא, שיואל לשגר אלי באמצעותך 'תורה' מיוחדת בעבורי. מושגים של 'מנהל בנק' בדורות שעברו...

ואכן באסרו חג כאשר החסיד נפרד מרבינו הקדוש, עשה כפי שהתנה עמו המנהל, וסיפר לרבינו, שמנהל הבנק העניק לו עוד שני ימי חופשה כדי שיוכל לנסוע לרבינו לחג, אך הוא עשה תנאי, שהרבי ישלח 'תורה' מיוחדת עבורו. תיכף ומיד נענה רבינו ואמר, כתוב בתהלים (א, א) 'כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד', כלומר, דרכם של הצדיקים היא, שעל כל דבר הבא עליהם, הם אומרים 'כי יודע ה'', השי"ת בוודאי יודע מה שהוא עושה, שהרי הוא מנהיג את העולם כולו ומסבב את כל הסיבות, וכל מה דעיד רחמנא לטב עביד. לעומת זה דרך הרשעים היא 'תאבד', מיד כשהם נקלעים למיצר כלשהו, מאבדים את בטחונם ורואים את עולמם חרב עליהם.

למחרת כשהחסידי הגיע לעבודה, ניגש אליו מיד מנהל הבנק וביקש לשמוע את ה"תורה" שרבו שלח עבורו. החסיד חזר בפניו על הדברים המיוחדים שרבינו אמר ושלח אליו. איך שהחסידי גמר לומר את ה"תורה", לפתע קם המנהל ממקומו, והיה ניכר שהוא מאד נרעש ונסער. מבלי לדבר מילה, קם ויצא מן הבנק בעצם יום העבודה, לתדהמת כל העובדים.

כעבור זמן מה חזר המנהל לבנק וניגש לחסיד ואמר לו, "דע לך כי הרבי שלך הציל את חיי בני". סתם ולא פירש. כעבור תקופה סיפר לו המנהל דברים כהווייתם: בנו היה קצין בצבא, ותוך כדי שירותו הואשם ב'רשלנות פושעת', נעצר לתקופה, ושוחרר בערבות עד יום המשפט. הבן שהיה משוכנע כי יצא חייב בדינו, כי ההאשמות נגדו היו חמורות ביותר, נכנס לליאוש עמוק ומשבר נפשי גדול, שממש הביאו למצב של סכנה.

כאשר שמע המנהל את דברי רבינו שנשלחו במיוחד עבורו על הפסוק 'כי יודע ה' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד', רץ מיד אל בנו ומסר לו את הדברים. לגודל הפתעותו נתקבלו הדברים על לב הבן, והבטיח שיחכה בסבלנות עד למשפט, ולאט לאט התחיל לחזור לקדמותו עד שנרפא לגמרי. כעבור זמן המשפט התקיים, ולמרבה הפלא יצא הבן זכאי בדינו, ונקי מכל אשמה. מאותו היום - סיים החסיד את סיפורו, נשא אותי המנהל ממש על כפיים, ותמיד היה מזכיר לי, שבזכות רבי הקדוש הדבר חיים ניצל בנו.

הקשר הנפלא בין הדף היומי לפרשת השבוע - פרשת ויחי

בן צ"ג שנה היה במותו ולא כהו עיניו עד יומו האחרון

ליל שבת קודש בעיר הקדוש ירושלים. הרבי הקדוש רבי דוד מלעלוב זצוק"ל עורך שולחן הטהור בבית מדרשו, וכמנהגו חילק שיריים מהדגים לחסידים. כשהגיע תורו של הצדיק רבי מיכאל הערמאן זצ"ל מגדולי וחשובי חסידי לעלוב, לקבל שיריים מהדגים, לגודל הפלא, לא נתן לו הרבי שיריים מעצם הדגים, רק במקום זה נתן לו 'עיני הדג' כשהוא מדגיש שזה עבור "שמירה".

למחרת בסעודת יום השבת, חזר הדבר על עצמו, כולם מקבלים שיריים מעצם הדגים, חוץ מרבי מיכאל שמקבל רק העינים של הדג 'לשמירה', ואותו דבר קרה גם בסעודה שלישית. פליאה כפולה ומשולשת. ארבעה עינים של דג קיבל רבי מיכאל באותו שבת, והיות ששמע מרבו שקיבל את זה עבור 'שמירה', הניח אותם בתוך הקאפטן הירושלמי שלבש בשבת, ושכח לגמרי מכל העינים.

כעבור תקופה קצרה, חלו לא עליכם שתי בנותיו במחלת עיניים קשה שהיתה נפוצה בימים ההם בירושלים החמא לצלן. רבי מיכאל רץ במהירות לרבו הקדוש מלעלוב והזכיר את בנותיו. הרבי אמר לו תיכף ומיד 'כבר נתתי לך עבור זה את העינים'. רק אז הוברר למפרע למה העניק לו הרבי ארבעה עיני הדג, והדגיש שזה 'לשמירה', כי כבר ראה ברוח קדשו המחלה שתבוא לשתי בנותיו על שתי עיניהם, ולכן העניק לו ארבעה עינים, כסגולה שינצל מהמחלה ויתרפא.

אמנם לדאבון לב התברר, שהקאפטן הירושלמי שכאמור שם הונחו ארבע עיני הדג, עבר בנתיים כביסה, ונפלו ממנה שתי עיני הדג, ונותר בה רק זוג עינים אחד. ולגודל הפלא, בת אחת הבריאה כליל, וחזרה לראות בשתי עיניה כאחד האדם. לעומת זה הבת השניה נותרה עיוורת לא עליו על שתי עיניה כל ימי חייה.

אי אפשר לתאר גודל צערן של רבי מיכאל, על מה שלא שמר כראוי את ארבע עיני הדג שהרבי העניק לו והדגיש שהם 'לשמירה'. כעבור תקופה קצרה, שוב העניק לו הרבי הקדוש עין של דג בסעודה שלישית בשבת, כשהוא מתרה בו, "על עין זה כבר תדע לשמור היטב, זה שמירה עבורך". כמובן שהפעם כבר שמר רבי מיכאל על העין של הדג בשמירה מרובה וגדולה, ואכן בזכות זה נשתמרה גם מאור עיניו, עד ליומו האחרון בגיל צ"ג לא נזקק רבי מיכאל למשקפיים, ולא כהתה עינו.

ענין אכילת העין של הדג בשבת

על גודל הסגולה של עיני הדג שאוכלים בשבת ישנם שתי מקורות, אחד בדף היומי שלנו, ואחד בפרשת השבוע פרשת ויחי. הגמרא בדף היומי שלנו (זבחים קקז:), 'בדור המבול לא

נגזרה גזירה על דגים שבים, שנאמר (בראשית ז, כב) 'מכל אשר בחרבה מתו', ולא דגים שבים'.

מסופר, שכאשר הרבי הקדוש רבי יוסף מראדוויל זצוק"ל עוד היה אברך צעיר, הגיע פעם לשבות בצילו הטהור של הרבי הקדוש מרו"ח זי"ע. בליל שבת בעת עריכת השולחן הטהור, הושיבוהו הגבאים מאחורי כסא הרבי. בעת אכילת הדגים הבחין הרבי מראדוויל, שהרבי מרו"ח לוקח תחילה את העין שבדג ואוכלו, ורק לאחר מכן הוא אוכל את עצם הדג. והתחיל להתבונן בטעם הדבר, מהו חשיבותו של העין של הדג שהרבי אוכלו בראשונה.

ועלה בדעונו, שיתכן לומר דהנה כל הענין של אכילת דגים בשבת, הוא מפני שבעונש המבול נגזרה הגזירה על כל יצורי העולם ורק הדגים לא היו בכלל, מפני שרק הם לא השחיתו דרכם. דהנה התחלת העבירה הוא על ידי העינים, עין רואה ולב חומד והגוף עושה את המעשה (רש"י במדבר יד, טז), אבל הדגים שהם מכוסים במים ולא רואים את שאר הנבראים, לא פגמו בעיניהם, ועל ידי זה נשמרו מעבירה.

ולכן נוהגים לאכול דגים בשבת, מפני שיום השבת הוא המובחר מכל הימים, ויש לאכול בו דגים שהם המובחרים מכל הבעלי חיים, כי רק הם לא פגמו בדור המבול. ולפי זה יתכן, שמאחר והדגים נשמרו מהעבירה על ידי שקידשו עיניהם, על כן ראוי להתחיל באכילת העין של הדג.

והיה כאשר רק גמר הרבי מראדוויל לחשוב את הענין במחשבתו, תיכף הסיב הרבי הקדוש מרו"ח את פניו אליו ואמר לו: וינגעך מאן - אברך, אמת הדבר. והיה זה פלא גדול, איך שרבינו מרו"ח ידע והרגיש כל מחשבתו. והנה היות שהדגים 'שמרו' על עיניהם, לכן יש בהם סגולה גדולה ל'שמירה'.

וידגו לרוב בקרב הארץ

מקור נוסף לזה הוא כאמור בפרשת השבוע, יעקב אבינו בירך את בנו יוסף הצדיק (בראשית מח, טז), 'המלאך הגואל אותי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרוב בקרב הארץ', ופירש רש"י, 'וידגו - כדגים הללו שפרים ורבים, ואין עין הרע שולטת בהם'.

על פי זה אמר הרבי הקדוש רבי גרשון הענין מראדוויל זצוק"ל, שיש סגולה גדולה להינצל ולהישמר מעין הרע, על ידי שמחזיקים תמיד את עיני הדג, כיון שאין עין הרע שולטת בדגים, ובפרט עיני הדג שנתבשללו לכבוד שבת קודש. ואכן הרבי מראדוויל בעצמו, היה מחזיק תמיד אצלו עיני הדגים לשמירה.

סגולה
גדולה
לשמירה

• בצילם של המשפיעים שליט"א •

נועם שיח עם המשפיע הנודע פה מפיק מרגליות ראש ישיבת פיטסבורג הגה"צ רבי יעקב לייפער שליט"א

הרב קובלסקי: שלום עליכם ראש ישיבה, זכות גדולה בשבילי לבוא מירושלים. כפי שהראש ישיבה רואה, התחלנו ברוך השם בגליון 'מתיקות הדף היומי' מדור חדש שנקרא 'בצילם של המשפיעים שליט"א', שבוע שעבר הבאנו מאמר מהגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, והשבוע באתי מירושלים לשמוע דברי אלקים חיים מרבינו המשפיע ראש ישיבת פיטסבורג שליט"א.

השאלה הראשונה שצריכה להישאל הוא, איך ממשיכים את האורות של ימי החנוכה לכל השנה. בחודש תשרי ירח האיתנים יש לנו ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות, הושענא רבא, שמחת תורה, רצף של התעלות והתקרבות להקב"ה. לעומת זה כאן היה לנו באמצע החורף שמונה ימים של התעלות, כפי שהבאתי בגליון הקודם של 'מתיקות הדף היומי' (גליון רצד פרשת מקץ תשפ"ו) דברי המאור עינים, והשם משמואל, שמסבירים, למה אפילו אדם שאין לו התעלות בשבת רגילה, זוכה להתעלות דוקא בימי החנוכה, למרות ששבת הוא הרבה יותר גבוה, זה מדאורייתא. ומסביר השם משמואל, ששבת צריך הכנה כדי להרגיש את אורה וקדושתה, לעומת זה בחנוכה לקחנו מהיוונים את העזות שלהם לקדושה, להתחיל מיד להתעלות בעבודת ה' אפילו בלי הכנה.

אך נשאלת שאלה פרקטית, בן אדם שהתעלה בחנוכה, ב'ימי נועם', בהדלקה, ורוצה להמשיך את כל זה לכל השנה, מה הוא יכול לעשות.

הראש ישיבה שליט"א: דבר ראשון אני רוצה לקדם בברכה, את ידידי אהובי שליט"א, אין לי בכלל מילים להגדיר את האהבה העצומה והאדירה שהרב קובלסקי מעריך עלי כבר שנים רבות, יש לנו ידידות גדולה מאד כבר קרוב לעשרים שנה. כשהייתי אברך צעיר והייתי מוסר שיעורים בבית כנסת החיד"א באשדוד, זכיתי שפעם אחת נכנסתם, אני לא ישכח את המילים החמות שהרעפתם עלי, כמה שזה כל כך נתן לי, שהעולם נהנה ושאתי ימשיך עם זה. זה היה בדיוק בתקופה שלא ידעתי אם להמשיך או לא, הרגשתי שהייתם כמו מלאך מן השמים.

האהבה העצומה שהרב קובלסקי מעריך עלי, הוא בלתי ניתן לתיאור, כל פגישה בינינו היא פגישה ידידותי. הדבר ידוע שזכיתם להתחבב על כל גדולי ישראל שליט"א מכל השכבות, בין בציבור החסידי והאדמו"רים, ובין בציבור הליטאי והגדולים, כולם יודעים שהגליון 'מתיקות הדף היומי' זה ממש חתיכת סוכר, חתיכת 'מתיקות'.

הידידות בינינו כבר התחיל אצל אביכם הגה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל בעל ה'אנא עבדא'. בחדר קדשו של אאמו"ר הרבי זצוק"ל היו הרבה ספרי לימוד, אך אחד מספרי קריאה הבודדים שהיו בחדר קדשו, וזה היה תמיד על השולחן שלו, היה הספר 'אנא עבדא', והרבי הרבה לדבר על אביכם המון המון, העריך והעריך את הגאונות שלו, ומצד שני את הביטול שהיה לו לרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל.

כך שהידידות בינינו היא ידידות מאד עתיקה וישנה, ואני מודה לרבונו של עולם שזיכה אותי, שהרב קובלסקי הטריח לבוא עד כאן ליהודי פשוט כמוני. ואני מברך אתכם ברכת הדיוט, שתזכו להמשיך להפיץ הלאה והלאה עד אין שיעור ועד אין ערוך בסייעתא דשמיא.

*

ועכשיו לגבי השאלה ששאלתם, הוא באמת שאלה שכל בן אדם צריך לשאול את עצמו, ואני מתפלל להש"ת שיתן לי המילים הנכונות לבאר התשובה לזה. כתוב בספרים הקדושים, שיש שלשה סוגי ימים טובים, (א) שבת קודש שאסורה בכל מלאכה, (ב) הימים טובים שהם מדאורייתא אך מותר בהם מלאכות של אוכל נפש, (ג) ויש הימים טובים מדרבנן שהם באמצע ימות החול ומותרים בכל מלאכה.

וההבדל בין זה לזה יובן על פי משל, למה הדבר דומה:

למלך שהיה לו בן, שמשום מה היה צריך להרחיק אותו שלא יהיה קרוב אליו, בגלל שהתנהגותו לא היתה מתאימה וראויה לבן מלך, ולכן הרחיק אותו מביתו. כמוכבד שהבן מלך השתוקק עד מאד לחזור ולהתראות עם אביו המלך. אמר לו המלך, אם אתה רוצה באמת לחזור לכאן, אתה צריך להתנהג בהתנהגות חשובה וראויה, להתרומם ולהיות ברמה שלי, וכך נוכל לדבר יחד פנים אל פנים פעם אחת בשבוע.

אמנם אני מבין שיהיו מצבים שיהיה קשה לך להתעלות כל כך ולהגיע לדרגה של המלך, ולכן כמה פעמים בשנה אני ירד וישפיל עצמי אליך. ואפילו אם יהיו מצבים שתהיה יורד בשפל המדרגה ממש, בכל זאת אני ירד אליך ממש למטה למטה, ימים ספורים בשנה.

והנמשל פשוט: שבת קודש הוא יומא דנשמתא ולא יומא דגופא, אדם יכול לזכות בשבת להתרומם מעל הקרקע, לשכוח מכל הגשמיות, בשבת אין שום דאגות פרנסה, אין שום דבר משריד, בן אדם יוצא מהמציאות של החיים שלו, וכביכול הוא מתעלה עד לרמה של הרבונו של עולם.

לעומת זה בימים טובים, כביכול הקב"ה יורד אלינו, אנחנו מקדשים את המועד, בית דין של מטה מחליטים מתי יהיה חג, מתי הקב"ה יגיע אלינו לתוך הסוכה, ונזכה להיות בצילא דמהימנותא, ומתי יגיע הקב"ה אלינו בליל הסדר, כמו שמבואר בפוסקים (משנ"ב סי' תע"ז ס"ח) שבליל הסדר 'אתְּבָא דְּרַבְּמָנָא קָא סְמְכִין', אנחנו סמוכים על שולחן המלך מלכי המלכים הקב"ה, וכן בחג השבועות כתוב (שמות יט, כ) 'וירד ה' על הר סיני'. זהו כח הימים טובים בכללותם.

בנוסף לזה יש חנוכה ופורים שהם ימים טובים מדרבנן, והם כל כך ימים מיוחדים, שכביכול הקב"ה יורד אלינו למטה למטה, זאת אומרת, בתוך החושך והאפילה, בתוך הטיט והרפש כמו שמבואר בספרים הקדושים שהזכרתם מקודם, שהקב"ה יורד כביכול 'למטה מעשרה טפחים', ולא שייך יותר קירבה מזה.

אם אנחנו נפנים את הקירבה שהיה לנו בס"ד בימי החנוכה, זה יכול להיות דרך מאד מְשִׁי, להמשיך את ההארה של ימי החנוכה לכל השנה. ככל שיותר מפנימים את ההארה הגדולה שהיה לנו בחנוכה, ומאמינים שכך היה באמת במציאות, זה מעורר אותנו להמשיך את ההארה הגדולה הזאת לכל השנה.

שאלתי לאחד, מה זה פורים, וענה לי, פורים זה שמחה. שאלתי אותו שוב, ומה זה חנוכה. וענה לי, בחנוכה מדליקים נרות. הדבר פשוט שאם מסתכלים על היום טוב באופן מאד חיצוני, אז החיצוניות עובר מהר מאד. אבל אם נחיה בנשמה של החג, שהקב"ה היה איתנו, והיה קרוב אלינו בתוך תוכנו, ממילא נרצה ונשתוקק כל הזמן להמשיך את ההארת פנים לכל השנה.

למרות שעכשיו כבר לא יכולים לזכות להארה הגדולה שזכינו בחנוכה, אי אפשר לפעול כעת את כל הישועות, אבל הקירבת אלקים שיהודי הרגיש בחנוכה, שהקב"ה אוהב אותו בכל מצב ומצב, זה יכול מאד מאד ללוות את האדם כל השנה בסייעתא דשמיא, כאשר יבין לעומק את האור של חנוכה ופורים, והמשמעות הפנימית שלהם. מה שאין כן כאשר האדם מסתכל על חנוכה ופורים באופן מאד חיצוני, שזה ערב לביבות, תחושות וסיגוריות, פורים שפיל וקבוץ נדבות, אז נכון זה היה בין הזמנים מאד מעניין, אך כשזה נגמר זה נשכח מיד.

שמעתי ווארט נפלא, הגמרא אומרת בפרק הכונס (ב"ק נה), 'הרואה טי"ת בחלום סימן יפה לו'. ונרמז בזה, שאדם שגם ביום ה' יום אחרי שמונת ימי החנוכה, הוא עדיין רואה את חנוכה בחלום, זה סימן יפה לו, שהוא עדיין זוכר מימי החנוכה וחי עם זה.

מאצרות הפרשה

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין (מט, כב). כשמסתכל בדמות פניו של צדיק, מזה באה הארה לנשמת המסתכל בו. וזהו **'בן פורת עלי'** היינו שיש עליה, **'עין'** לאותו עין שמסתכל בצדיק. ולכן **'בנות'** היינו נשמות ישראל, **'צעדה'** דוחקים עצמם לילך ולצעוד ולהסתכל בצדיק, **'עלי שור'**, מפני שיש להם עליה מן ההבטה והסתכלות בדמות אור פניו הקדוש.

דגל מחנה אפרים
פרשת ויחי

יששכר חמור גרם (מט, יד). הרמז, השכר בא מחמת שהגוף החומרי מושך לצד אחד, והנשמה מושך להיפך ממש, ודייקא מחמת זה בא השכר. וזהו **'יששכר'**, הרמז **'יש שכר'**, **'חמור גרם'**, הגוף החומרי הוא הגורם השכר. (קדושת לוי פרשת ויחי)

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661